గోలకొండపత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును.

REGISTERED No. N. 45 హైదరాబాదు—దక్కన్. REGISTERED No. M. 2185

సం॥ ౧ సం॥ ౭ { ప్రభవ సంవత్సర మార్గశిర శు॥ ౯ శనివారము (౩ డిసెంబరు ౧౯౨౭) } సంచిక ౯౭

తల్లికొఱకు ఏకమత్యమవలంబింపుడు

డాక్టరు బీసెంటమ్మగారు

"ఒక తల్లి బిడ్డలగు, ఏకము అద్వితీయమునగు ఒక భగవంతుని శక్తులు, నగు భారతమాత పుత్రులారా! మతవిషయిక, రాజకీయములగు కలహములతో నేల తల్లికి తలవంపులు చేయుచున్నారు? మీమీ పక్షములకంటె, మీ దేశము యొక్కువకాదా? మీమీ ప్రత్యేక మతములకంటె ఏకమగు మతము ఎక్కువకాదా?

మీ స్వాతంత్ర్యమునకు విరోధులుగా నుండు వారల జిత్తులకు, పన్నాగములకు మీరు తోడ్పడుచున్నారు సుమా! "ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వము ఇండియాలో శాంతమును గాపాడుచుండక పోయినచో భారతీయులు ఒకరి నొకరు గొంతులు కోసుకొనరా! అని ప్రపంచమంతటను అనుకుచున్నారే! మీ కలహముల అనే బాకులతో తల్లికడుపు చీల్చుచు "వందేమాతరం" అని పాడిన మాత్రమున లేమిలాభము! రక్తము కారుచు గాయములతో నిండియుండు తల్లి అంగములను మీకలహములు [illegible] మీరే [illegible] బంధించు[illegible] తల్లికి యితరులనుండి స్వాతంత్ర్యము కావలె[illegible] కొరకు లేమి ప్రయోజనము! 1893 సంవత్సరమున నేను ఇండియాకు వచ్చి దిగినప్పుడు నా మొట్టమొదటి యుపన్యాసములో, "ఇండియా [illegible] పుట్టిన బిడ్డలందరి [illegible] యెడ [illegible] చెప్పవలెను" అని [illegible] 1878వ సంవత్సరమునుండి ఆమెను పరదేశీయుల బంధనమునుండి తప్పించవలెనని యత్నించుచు, ఆమెయందలి ప్రేమకై నా జీవితము, శక్తి, సంపదలను సర్వస్వమును త్యాగముచేసిన నేను, ఈ 1927వ సంవత్సరమున "ఆమె బిడ్డలే ఆమెను చంపుచున్నారేమి!" అని నా హృదయములో, పరితపించుచున్నాను. [illegible] ఋషులమీద నాకు నమ్మకము లేకపోతే [illegible] మనుష్యులగు మహానీయులు అదృశ్యులుగ లోకపరిపాలించుచున్నారను నమ్మకము నాకు లేకపోతే, ఇప్పుడును శ్రీ అగస్త్యఋషి ఇండియాను [illegible]చుచున్నాడని నాకు నమ్మకము లేనిచో పరితపించి నా హృదయమును భారతమాత పాదములకడ [illegible] నిరాశ చెందియుందును.

భారతీయులుగ పుట్టి, భారతమాతను పరదేశీ బంధములకు లోబడి యుండునట్లు చేయుట ఏల? స్వార్థములను త్యాగముచేసి పరమాత్మను ప్రాణములను అర్పణము చేయునదియే భారత హృదయమని తెలిసికొనజాలరా? తల్లికి పరాధీనము ద్రోహులగు మీరేనా?

[illegible] మీకు మాత్రము మిమ్మును [illegible] అనుచున్నది. ప్రస్తుత కాలము, ఇప్పటి దారిద్ర్యము, అజ్ఞానము అల్ప[illegible] యుద్ధములను చూచుచు దుఃఖించుచున్నది. మీ పరాధీనతయు మీ అత్యాశయు [illegible] మీ బిడ్డల కొరకైనను, ఏకము కండి. ఇంగ్లండు మీకు స్వాతంత్ర్య మొసగదని మాట యిచ్చియున్నది మీరు ఏకవాక్యమున నొక్కి అడిగినచో ఇవ్వవని చెప్పను. కాంగ్రెసు తిరిగి యదార్థముగ అఖిల భారతీయ మహాసభగ చేయుదము. కొద్ది కాలముగ జరిగిపోయిన దానిని మరచిపోదము. ఆసన్నమై యుండు భావి భాగ్యోదయమునకై ఏకమగుదము. ఇప్పుడు ఆంగ్ల పార్లమెంటు సభలో ప్రవేశపెట్టబడి యుండు బిల్లు శాసనము మీకు తృప్తి కాకపోయినట్లైతే, మరియొకటి సిద్ధముచేయుడు. 1925 సంవత్సరపు బిల్లుతో సమానముగ [illegible] భారతమాతకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చునదిగ నుండినచో, అందరికంటె ముందు నేనే ఆ ప్రాతబిల్లును చించి పారవేచి క్రొత్త బిల్లునకు మనస్ఫూర్తిగ స్వాగతమిచ్చెదను. భారతీయులు ఏకవాక్యముగ కోరినంగాని, ఏబిల్లును చట్టము కాజాలదు. భారతమాతకు, తన స్వగృహమున సర్వాధికారము నొసంగగలదే చిత్తుకాగితమైనను, భారతమాతను ప్రేమించు సకల హృదయములును [illegible] సరే అంగీకరింతురు.

(కృష్ణా పత్రిక)

ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయము పట్టప్రదానోత్సవము

ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులును, ఛాన్సెలరులును, అగు రాజ రాజాయాన్ రాజ సర్ కిషన్ ప్రసాదు మహారాజా బహాదుర యెమినుస్సుల్తనత్

స్వాగతోపన్యాసము

విద్యయొక్క యుద్దేశము, విశ్వ విద్యాలయమునందు గావింపవలసిన సంస్కరణములు, విద్యార్థుల అదర్శము, ప్రజాసహాయముగూర్చి వివరించిరి.

ఆర్థిక శాఖామంత్రులగు నవాబు హైదరు నవాజు జంగు బహాదురుగారికి ఎల్.ఎల్.డి. గౌరవ పట్టము నొసంగబడినది.

గురువారమునాడు రెండున్నర గంటలకు పురోద్యానవనము నందలి టౌను హాలునందు ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయ తృతీయ పట్ట ప్రదానోత్సవము ఛాన్సెలరులగు రాజా రాజాయాన్ రాజ సర్ కిషన్ ప్రసాదు మహారాజా బహాదురు యెమినుస్సుల్తనత్ జి. సి. ఐ. ఇ. ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులు గారి యాజమాన్యమున జరిగినది. సభకు స్థానిక అధికారులు చెక్కుమంది వచ్చియుండిరి. కొందరు న్యాయవాద ప్రముఖులు కూడ సభ నలంకరించిరి. పైన కాలేజి విద్యార్థులు సుమారు ౩౦౦ దాకా యుత్సవము జూచుటకు వచ్చిరి. సభయందంతటను యుత్సాహము ప్రబలియుండెను. బయట పోలీసు భటులు కావలి దీరి నిలచియుండిరి.

నిర్ణయ కాలమునకు అరగంట పూర్వమే అధికారులు మున్నగు వారిచే సభ నిండిపోయెను. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ సెనెటుసభ్యులు కొన్ని నిమిషములకు పూర్వమే వచ్చి తమ తమ విద్యా భాగములకు సంబంధించిన దుస్తులు వేసికొని ప్రక్కనున్న గదిలో సమావేశమయిరి. సరిగ రెండున్నర గంటలకు మహారాజా బహాదురుగారు విచ్చేసిరి. వారి గదిలోనికి విచ్చేసిన పిమ్మట పట్టములు నొసంగుట గూర్చిన కార్య క్రమము ప్రారంభమయ్యెను. మత శాఖాధ్యక్షులగు నవాబు సదరు యారుజంగు బహాదురు మత వర్గమునందు కృతార్థులయిన విద్యార్థులకు పట్టము లొసంగుట గూర్చి ఛాన్సెలరు గారిని ప్రార్థించిరి. వారు దాని కనుమతించిరి. అనంతరము న్యాయ శాఖాధ్యక్షులగు నవాబు మిర్జాయారు జంగు బహాదురు న్యాయవాద పట్ట పరీక్షయందు కృతార్థులయి, పట్టముల కర్హులగు వారికి పట్టము లొసంగుటకు అనుమతి కోరిరి. దానికి ఛాన్సెలరు గారనుమతించిరి. ఇదే విధముగ కళల వర్గమునకధ్యక్షులగు నవాబు నిజామత్ జంగు బహాదురు బి. ఎ.; ఎం. ఏ. పట్టముల కర్హులగు వారికి ఆయా పట్టము లొసంగుట గూర్చి ప్రార్థింప, ఛాన్సెలరు గారిచే అనుమతింప బడెను.

అనంతరమందు అన్ని పట్టము లొసంగుటకు ఆజ్ఞ పొందిన పిదప ఛాన్సెలరు గారును, విశ్వ విద్యాలయ సెనెటుసభ్యులును, విద్యుక్త పద్ధతిపైన పట్టములొసంగు వట్టివేళలలోనికి విచ్చేసిరి. వీరందరును క్రమముగ వచ్చుట మామూలు రివాజుగ నుండెను. మొదట విశ్వ విద్యాలయ రిజిష్ట్రారును, పిమ్మట సెనెటుసభ్యులును, ఆటుపిమ్మట అన్ని వర్గముల అధ్యక్షులును, అనంతరము అకెడెమిక్ కౌన్సిలు సభ్యులును, తిరిగి విద్యాశాఖాధ్యక్షులును, వారి పిదప విద్యాశాఖాకార్యదర్శులును, తదనంతరము వైసు ఛాన్సెలరులును, చివరకు ఛాన్సెలరులును బాడీ గార్డుతో సహా హాలునకు విచ్చేసి వారికొరకు ప్రత్యేకింప బడిన సభముల యందాసీనులయిరి. వీరందరు వచ్చునపుడు హాలులో కూర్చుండి యున్న ప్రముఖులును, విద్యార్థులును లేచి నిలబడి గౌరవించిరి.

అనంతరము ఛాన్సెలరుగారు ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయ పట్ట ప్రదానోత్సవము అర్హులని తెలుపబడిన అభ్యర్థులకు పట్టము లొసంగుటకై సమావేశపరుప బడెననియు, కొత్త అభ్యర్థులందరు నిలబడ వలయునని చెప్పి కార్యక్రమము ప్రారంభించిరి. అంత అభ్యర్థులందరును నిలబడగ ఛాన్సెలరు గారు యీ పట్టము నొసంగినచో మనసావాచా దీని గౌరవము కాపాడుటకును, విద్యాభివృద్ధికి పాటు పడుటకును, సోదరుల సేవకై తమ విజ్ఞాన మునుపయోగించుటకును, ప్రీతి నవలంబించిన మార్గము తెలుపవలె నెయుటకును, ప్రతిజ్ఞ చేయుటకు విద్యార్థుల ప్రశ్నించిరి. వారు దానిని ఒప్పుకొని ప్రతిజ్ఞ చేసిరి. మతవర్గము పట్టా పొందనున్న అభ్యర్థులపై ప్రశ్నలు గాక మరియొక ప్రశ్న తమ ఆస్తికత్వమును బట్టియు, అనుభవముల బట్టియు, సార్వజనీనమగు తమ విజ్ఞానమును ముసల్మానుల ఇస్లాం సేవకై వినియోగించుటకు ప్రశ్న వేయుచుండెను. దీనిని మతవర్గ విద్యార్థి ఒప్పుకొనెను. అంత ఛాన్సెలరుగారు అభ్యర్థులు కూర్చుండుటకై ఆజ్ఞాపించిరి. నవాబు సదరు యారు జంగు బహాదురు మతవర్గ అభ్యర్థికి పట్టము నొసంగుటకై ప్రార్థింప ఛాన్సెలరుగారు అభ్యర్థికి తాము మతవర్గ పట్టము నొసంగుచున్నామనియు, ఈ విశ్వవిద్యాలయము గౌరవము తగునట్టి జీవిత విధానము నవలంబించి చిరంజీవియై యుండుమని పట్టము నొసంగిరి. ఇదే విధముగ నవాబు మిర్జాయారు జంగు బహాదురు, నవాబు నిజామత్ జంగు బహాదురును కోరగ ఛాన్సెలరుగారు అభ్యర్థులకు పై వాక్యము చెప్పి ఆశీర్వదించుచు, ఎల్. ఎల్. బి. పట్టములును, ఎం. ఏ.; బి. ఏ. పట్టములును వానికర్హులైన వారికి నొసంగిరి. అనంతరము నవాబు మిర్జాయారుజంగు బహాదురు ఆర్థిక శాఖా మంత్రులగు నవాబు హైదరు నవాజు జంగు బహాదురుకు ఎల్. ఎల్. డి. గౌరవ పట్టము నొసంగుటకై ప్రార్థించిరి. ఛాన్సెలరుగారు తమకు గల అధికారమును బట్టి ఎల్. ఎల్. డి. గౌరవ పట్టము నవాబు హైదరు నవాజు జంగు బహాదురుగారికొసంగు చున్నామని చెప్పి నవాబుగారికి పట్టము నొసంగిరి. సభయందు కరతాళ ధ్వనులు చెలరేగెను. దీనికి నవాబుగారు కృతజ్ఞత తెలిపి ఛాన్సెలరుగారి కరస్పర్శనము గావించిరి.

ఈ విధముగ అందరు అభ్యర్థులకు పట్టము లొసంగిన పిమ్మట రిజిస్ట్రారుగారు ఛాన్సెలరు గారితో పట్టముల పత్రికపై సంతకము చేయించుకొనిరి. అనంతరము ఛాన్సెలరుగారు కరతాళ ధ్వనుల మధ్య అరగంటసేపు తమ స్వాగతోపన్యాసము చదివిరి. ఉపన్యాసానంతరము ఛాన్సెలరుగారు సభముగిసినదని ప్రకటించిరి. అనంతరము మహారాజా బహాదురు గారును, పిమ్మట వైసు ఛాన్సెలరును, ఆయా వర్గముల అధ్యక్షులును, సెనెటు సభ్యులును క్రమముగ పోయిరి. ప్రక్క గదిలో తేనీరు, ఉపహారవిందు జరిగినది. నూతన పట్టభద్రులకు కూడ ఈ సంవత్సరము తేనీరొసంగబడినది.

ఈ యుత్సవమందు హాలులోన పట్టములు పొందిన అభ్యర్థులలో ఒక మతవర్గ బి. ఎ.; నలుగురు ఎల్. ఎల్. బి. లు; రగురు ఎం. ఏ. లు; ౩౦మంది బి. ఎ. లు. ఈ సంవత్సరము పట్టపరీక్షలలో కొందరాంధ్ర యువకులు కృతార్థులయినను, యీ యుత్సవమునకు ఎం. శేషాద్రి రెడ్డిగారొక్కరే వచ్చి పట్టము పొందిరి.

ఈ సభ జరిగిన పిదప టౌను హాలు ప్రక్కనున్న విశ్వ విద్యాలయ స్టాఫు, నూతన పట్టభద్రులతో సహా ఫొటోపటము తీయబడినది. మొత్తముమీద నాలుగు గంటలవరకంతయు ముగిసినది.

స్వాగతోపన్యాసము

వైసు ఛాన్సెలరు, సెనెటుసభ్యులు, పట్టభద్రులు, ప్రముఖులారా!

నాకీ విశ్వవిద్యాలయముతో గల సంబంధము ననుసరించి ఈ పట్టప్రదానోత్సవ సందర్భమున మిమ్ము స్వాగతమొసంగుట నాయొక్క ప్రథమ కర్తవ్యము. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము యొక్క పట్టప్రదానోత్సవము ఇతర విశ్వ విద్యాలయములందు జరుగునట్టి సమావేశములవంటిది కాదు. ప్రతి సంవత్సరము మన దేశపు విశ్వవిద్యాలయము దేశభాషయందు ఉన్నత విద్య నభ్యసించి పట్టములు పొందుచున్నదనియు, వారి విజ్ఞానము, కృషిపైననే విజ్ఞానాభివృద్ధి ఆధారపడియున్నదనియు, దేశభక్తులైన దేశీయుల దృష్టి ప్రసరింపజేయు సమావేశము. ఈ సందర్భమున పట్టభద్రుల మనస్సునందు విజ్ఞానమును, ఆచరణమునకును, మార్గమును జూపునట్టి ఉన్నత భావములు కల్పించియున్నచో దేశీయులు విశ్వవిద్యాలయము యొక్క ఆశయముల పరిపూర్ణముగ మాటలజూపునట్టి దినము స్వల్పకాలములోనే వచ్చునని నా నమ్మకము.

ప్రస్తుత సనిహాలకుల కాలమున కొక ప్రత్యేక శోభ గలదు. హిందూస్థానము నందిటిలో ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు గల ప్రత్యేక గౌరవము నుబట్టి ఈ ప్రభువుకాలము నందితే స్వర్ణయుగ ప్రారంభమయినదని చెప్పవచ్చును.

విద్యయొక్క యుద్దేశములు పూర్తి జేయుటకు రెండు శక్తులు గలవు. ఒకటి ప్రకృతి, రెండవది శిక్షణము. ప్రకృతియనగా విద్యార్థియందుండు సహజశక్తి, ఈశక్తి వివేకబుద్ధులు చేయుట, శృంగారించుట శిక్షణము. విజాతీయమైనను మానసిక వైజ్ఞానిక శిక్షణము. దేశీయపద్ధతులు, రుచులు, ఇతర సహజ గుణముల ననుసరించి, వారిభాష నుండే యుండవలెనో అజాతి అభివృద్ధి నొందజాలదు. భాషాశోధకులందరు అన్యభాషకు బదులు స్వభాషయందే విద్యగఱపిన జాతీయాభివృద్ధికి ప్రథమ సోపానమని ఒప్పుకొనియున్నారు. ఇందువలన ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు గల ప్రాముఖ్యము విదితమే. కాని ఉర్దూ భాషయందే విద్య గఱపుచుండుటచే అభివృద్ధిమార్గము లనుసరించగలమనియు, వానిని సులభముగ ఆచరించగలమనియు, తలంచగలమా? యుక్తాటికిగాదు. కాని ఈమార్గమున ఎన్నియో అటంకములు గలవు. వీనిని ఒకవైపు విద్యగఱపువారును, రెండవవైపు దేశీయులును, ముఖ్యముగ విశ్వవిద్యాలయమునందు విద్య నభ్యసించిన యువకులును, ఓర్చుకొనుటకు సిద్ధముగనుండవలయును. విశ్వవిద్యాలయ విద్యోద్దేశములు పరిపూర్ణఫలము నట్టి శాస్త్రము వారికొసనే గలదు. విద్యాప్రణాళిక జాగ్రత్తగ మార్పుజేయు చుండవలయును. లేకనో నొక ప్రత్యేక నియమిత ప్రణాళిక సంపూర్తి చేసి పట్టములు గైకొనువరకే, విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థుల కృషి నియమితమగును.

అన్ని విశ్వ విద్యాలయములోని ప్రస్తుత విద్యావిధానము ఉద్యోగమే జీవితాదర్శము గల పట్టభద్రుల సంఖ్యను వృద్ధి చేయుచున్నవి. ఇందువలన పట్టములు గల యువకుల సంఖ్య హెచ్చుటయేగాక ఆర్థిక చిక్కులుం కూడ కలుగుచున్నవి. మనో వికాసమును, పరిజ్ఞానమును, ఉద్దేశములుగల ఉన్నత విద్యను ఆర్థిక లాభముల పై పరిశీలింప కూడదని కొందరి అభిప్రాయము. కాని యీయున్నత విద్యయొక్క యుద్దేశములు చరిత్రలు, మున్నగు గ్రంథములను విద్యా ప్రణాళికలో చేర్చినంతనే పూర్తి కాజాలదు. కాని నివి భాషాకృషి, పరిశోధనము, రచనము, కొలది మార్గము జూపునట్టి విజ్ఞానము కలిగించిన యీ యుద్దేశము పూర్తియగును. ఇట్టి స్థితిగల దేశమున ఉన్నత విద్య ఆర్థిక లాభములను గురించి పరిశీలింప బడదు. కాని మనదేశములో మనో వికాసము, పరిజ్ఞానమునకుతోడు ఆర్థిక కష్టములను కూడ దృష్టియందుంచి బడిన విద్యా విధానము కావలసి యున్నది.

పవిత్రమగు ఖురాను నందు మనుజుడు సృష్టి కర్తయని చెప్పబడి యున్నది. ఆతడు ప్రకృతి తత్త్వము పఠింపకుండిన యీ ఆధిక్యము కలుగ నుండెడిది. విజ్ఞానము బడయు శక్తి లేకుండిన యీ గౌరవము లేకుండెడిది. ప్రకృతి తత్త్వాలోచనము వలన వివిధ శక్తుల యొక్కయు, వివిధ పరిస్థితుల యొక్కయు, ప్రేరేపణము మనస్సుపై కలుగుచున్నది. దీనివలన సత్యమును, ప్రపంచ రహస్యములును, కనుగొను చున్నాడు. మనుజుని ప్రయాసము వైదికశక్తి, విద్యాశక్తి, అనగ మతము, జ్ఞానము, అను రెండిటి పైననే ఆధారపడి యున్నది. దీనినే "నాగరికత చరిత్ర" అని కూడ చెప్పవచ్చును. విద్య, వైదము, ప్రకృతి, ఆత్మ, గూర్చి తెలిసికొనుటకు తోడ్పడును. మతము మనుజుని మనస్సునకు శాంతియు, నికరము నొసగును. మత ప్రేరేపణమునన్నే ప్రకృతి శాస్త్రములు, మానసిక, శారీరక శాస్త్రములును, కళలును, అభివృద్ధి నొందినవి. ఆత్మ జ్ఞానము, దైవ జ్ఞానమును, రెండు ఒకటిపై నొకటి ఆధారపడియున్నవి. తాను ఎవరో తెలిసికొను వాడె దైవము గూర్చి తెలిసికొన గలడు. మతముయొక్క యుట్టి పవిత్రోద్దేశమును ద్వేషము మున్నగు వానిచే చెరుపరాదు.

ఫ్రోబెల్ (Frobel) విద్యయొక్క యుద్దేశము "ఆత్మజ్ఞానము, దైవజ్ఞానము" తెలిసికొనుట యని చెప్పినాడు. మనుజుడు తన ఆత్మగౌరవము తెలిసికొనుటయే విద్యయొక్క యుద్దేశమనికూడ చెప్పవచ్చును.

మనుజునికి శ్రేష్ఠమగు గుణములలవడుటకు నీతి మత శిక్షణముకూడ అవసరమయి యున్నది. ఇందువలన విజ్ఞాన సంపన్నులగు మన ప్రభువుగారు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునందు నీతి, మత విద్యలు బోధించుట కేర్పాటు చేయించిరి. ఈ విద్యయే దైవభక్తికి తోడ్పడును. ఇది ద్వేషము పురికొల్పుటకై కాదు. భారతదేశముయొక్క రాజకీయార్థికాభివృద్ధి మతకలహములు మున్నగునవి తొలగిపోయిన పిదపనే సాధ్యమగును. ప్రస్తుత పరిస్థితులవలన జాతీయజీవితమున కొటుకము గలుగుచున్నవి. స్వార్థపరాయణులగు కొందరు తమ అభిప్రాయముల ప్రకారము దేశమును తయారుజేయుచు జాతికి నష్టము కలిగించుచున్నారు. ఇట్టివారు జాతీయాభివృద్ధికి శత్రువులవదగుదు కనుక ఇట్టివారినుండి దేశమును రక్షించవలయును.

నేడు భారత దేశము స్వార్థ పరాయణులగు నాయకుల హస్తము లందున్నది. మాతృదేశముపై ప్రేమ గలవారు భావిస్థితి గూర్చి చక్కగ నాలోచించుట ధర్మమయి యున్నది. ఇందుకై మానసిక స్థైర్యమును, సద్వర్తనమును, ఆవశ్యకములు. స్వాధ్యులును, ప్రస్తుత కాలపు నీతి శాస్త్ర వేత్తలును వ్రాసిన వానిని చదువుటచే సత్సద్వర్తనవంతులగుదురు. అందుచే ఉన్నత విద్యయే నీతి, మత, ఆర్థిక, అభివృద్ధి కలిగించునట్లు మార్చవలయును. ఇది విశ్వవిద్యాలయ సంఘములలో సభ్యులగా నుండు వారిపై నాధారపడి యున్నది.

విశ్వ విద్యాలయ విద్యా విధానమును మూడు భాగములు చేయవచ్చును:—

(౧) పరిజ్ఞాన విద్య. విద్యార్థుల మనోభావములు అభివృద్ధి పరచి పరిశోధనాశక్తి కలిగించుట.

(౨) వృత్తి విద్య. సహజముగ దీనికి అభిరుచిగల విద్యార్థులకే గలవలయును.

(౩) ప్రస్తుతము వాడుకలోనున్న విషయముల విద్య. ఇది పరీక్షలలో గడతేర వలయునని యుద్దేశముగల వారికొఱకు మాత్రమే.

విద్యా ప్రణాళిక విద్యార్థుల విజ్ఞాన, ఆచరణ కౌశలము అభివృద్ధి పరచునట్లు నుండవలయును. ప్రస్తుత మాధ్యమిక తరగతులయందు కృతార్థులయిన వారు ఆర్థిక యుద్దేశముతోనే ఉన్నత విద్య నభ్యసించుటకు గమనించు చున్నారు. లేనిచో అగని భావి కాలము అంధకార బంధురముగ గన్పట్టును. ఈరీతి విద్యయొక్క నిశ్చోద్దేశముల మరుగు పరచుటచే విజ్ఞాన పరిశోధనములను కష్టముల కలిగించి నట్టగును. విజ్ఞాన సంబంధమగు దృష్టివలననే దేశాభివృద్ధి నొందజాలదు కనుక విశ్వ విద్యాలయము తన విద్యాశాఖలనుండి దేశసేవా తత్పరులనుత్పత్తి జేసినచో విశ్వవిద్యాలయ నామము సార్థక మగును.

వ్యవసాయక పరిశ్రామిక విద్య

దేశముయొక్క వ్యవసాయ, పరిశ్రామికాభివృద్ధి దేశమునందు సంపదగలదు. వీనినుండే లాభముపొందుటకుగాను వ్యవసాయక, పరిశ్రామిక విద్య అందించుటవసరము. విశ్వ విద్యాలయము వ్యవసాయ శాఖ నొక పరిశోధనాలయముతో స్థాపించి, మార్గము చూప వచ్చును ప్రభుత్వము వారును, విద్యార్థి మానులును, విద్యార్థులను యూరోపు, అమెరికా ఖండములకు పంపుటకు తోడ్పడ వలయును. అట్టు విద్యాభ్యాసము జేసివచ్చినవారు ప్రభుత్వోద్యోగముల కన్న దేశసేవ జేయుటయే అవశ్యముగ నుంచుకొన వలయును.

సహకారము

విశ్వవిద్యాలయము వ్యవసాయము గాక సహకారము కొఱకు శాఖ స్థాపించి ప్రాన్సు జర్మని దేశములో వలె సహకారముతో కూడికొనిన వ్యవసాయ, ఆర్థిక శాస్త్రముల శిక్షణ నొసంగవలయును. దీని కొఱకు ఆర్థికశాఖకు చెందిన పండితులనైనా లేక పట్టభద్రుని నో యూరోపునకు తోలవలయును.

బోధనాభ్యాసము

విశ్వవిద్యాలయ వ్యాపకమునకు ఈశాఖ ముఖ్యావసరమై యున్నది. విద్యయొక్క యుద్దేశ్యము స్వీయ పద్ధతులపై ప్రాథమిక, మాధ్యమిక, ఉన్నత తరగతులయందు బోధించుట చేతను, బోధనా కౌశలముగల ఉపాధ్యాయుల చేతను, నెరవేరును. ఇంతవఱకు మెట్రిక్, ఇంటర్మీడియేటు, పరీక్షలలో కృతార్థులయిన వారికొరకు నేర్పాట్లు చేయబడినవి. ఇపుడు బి. టి. ఎం. టి. డిగ్రీలకొఱ కేర్పాట్లు చేయవలయును.

పాశ్చాత్య భాషలు

పాశ్చాత్య విజ్ఞాన మార్జించుట కొరకు ఇంగ్లీషు భాషయే చాలదు. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయము నందు ఫ్రెంచ్, జర్మన్, భాషలు నేర్పుట కేర్పాట్లు చేయవలయును.

ప్రకృతిశాస్త్ర పరిశోధనము

మన పట్టభద్రులు పరిశోధనకై ప్రారంభింపవలసిన కాలము సమీపించినది. దీని కొఱకు మంచి పరిశోధనాలయములు గావలసి యున్నవి. విశ్వవిద్యాలయమునకు నిర్వ్యయములతో కూడుకొనిన కార్యమగుటచే ప్రత్యేకనిధి నేర్పాటు చేయవలసియుండును. పరిశోధనాలయములు నిర్మించి, ఉపకరణములను మంచి సమర్థులగు పండితుల నియమించి, పరిశోధనలు జరుపవలయును. విశ్వవిద్యాలయమునకు ధనములు లేనందున యీవిషయము నాలోచించుట అనుచితమే కాని ముందు ధనములు తగు ప్రదేశమున నిర్మింపబడగలవు. అపుడు పరిశోధనాలయములు కూడ స్థాపింపబడును. మన ప్రభుత్వము వారి ఖర్చులు భరించ జాలరు. యూరోపు ఖండమునందలి విశ్వవిద్యాలయముల వివిధ ప్రదేశము

ఇంచినపుడుగాని విశ్వవిద్యాలయముయొక్క కళ్యాణమును విద్యాభిమానులు విధుల నేర్పాటుచేసి యున్నారు. అన్నపొత్తు, కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయములకు మిక్కిలి ప్రసరింప జేయుటకు తరచుగా కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము నందు కీ. శే. ఆశుతోష ముఖర్జీగారి యొక్కయు, ఇతరుల యొక్కయు, దానముల మీద యేర్పడినవి. వారివలెనే మన రాష్ట్రీయుల విద్యాభిమానులు పూనుకొన వలసియున్నది. కనుక విశ్వవిద్యాలయ కార్యనిర్వాహకులీవిషయము నాలోచించవలయునని కోరుచున్నాము. ఇంతియగాక ప్రకృతిశాస్త్ర పట్టభద్రులు పరిశోధన జేయుటకును, నూతన విషయములు గనిపెట్టుటకును, ఉపకరణములు సంపాదించవలయును.

గ్రంథరచనము

పరిశోధనతో పాటు, విమర్శన గ్రంథములును, భాషాంతరీకరణములును, ఇతరములును, వ్రాయబడ వలసియున్నవి. భాషాంతరీకరణశాఖ ఉర్దూభాషలో అవసరమగునన్ని గ్రంథములు సిద్ధపరచునని తెలంగాణాయు. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుసరించి ఈశాఖోద్దేశము పఠనీయ గ్రంథముల తర్జుమా చేయుట, కాని భాషాభివృద్ధికొరకు నింకను ఉత్కృష్టమగు గ్రంథములు కావలయును. విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులు కొందరు గ్రంథరచనకు పూనుకొని యున్నారని తెలిసి సంతసించుచున్నాము. వారికృషి ఫలించుగాక యని యు, వారు భాషాభివృద్ధికి మార్గదర్శులగుదురని తలంచుచున్నాము. విశ్వవిద్యాలయము విజ్ఞానస్వాతంత్ర్య సంస్థ యనదగును. అందు పట్టభద్రునకిని, విద్యార్థికిని, ధర్మములును, హక్కులును గలవు. కాని యీ హక్కులు, ధర్మములును, విశాల విజ్ఞానము గలవారే యుపయోగించుకొనగల్గుదురు.

పత్రికలు

విద్యార్థి జీవితము ముఖ్యపధమునకు పత్రికలావశ్యకములు. దేశములో గల కొలది సంఖ్య పత్రికలు భాషాభివృద్ధికొరకు పాటుపడుచున్నవి. ఒకటి రెండు దప్ప మిగతవి ప్రముఖ ఆవశ్యకములకు దగినవి కావు. ప్రకృతి శాస్త్రములు, పరిశ్రమములు, ఆర్థిక సమస్యలు, వేదాంతము, వైద్యము, వ్యవసాయము, మున్నగు విషయములు గూర్చి చర్చించు పత్రికలు అవసరమై యున్నవి.

ఉపన్యాసములు

ప్రొఫెసరులు విశ్వవిద్యాలయము కొరకు వెలుపలికి వచ్చి ప్రజలకు కూడ జ్ఞానము కలుగునట్లు ఉపన్యాసము లిచ్చుచుండవలయును. దేనిలో ఒక విద్యార్థి లాభము పొందగల్గును. కనుక విశ్వవిద్యాలయాధికారులు వారమున కొకసారి బహిరంగ సభలు ఏర్పాటు చేసి దేశాభివృద్ధికరములగు విషయముల గూర్చి పండితుల యుపన్యాసములు ఏర్పాటు చేయుచుండవలయును.

పండితులు : విద్యార్థులు

విద్యార్థుల ప్రవర్తనము వృద్ధి బరచుటకు ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును, ఒకచోట నివసించుచుండుట అవసరము. పూర్వకాలపు ఉపాధ్యాయ విద్యార్థి సంబంధము, యజమాని సేవకుని బోలియుండెను. కాని ప్రస్తుతావసరములా భేదము తొలగించి నవీన తరగతులయందు విద్యార్థులను, ఉపాధ్యాయులను, విశాల భావములతో కూడికొనిన సంభాషణలు జరుపుచుండవలయును. కాని కొన్ని కళాశాలల యందు అంతగా జాగ్రత్త కనబడుట లేదు. ఉపాధ్యాయులు శ్రేష్ఠ భావములు గలవారై యుండరాదు. ఈ యుద్దేశము నెరవేరుటకు విశ్వవిద్యాలయము నందు నివసములు లేకుండుటచే ఆటంకము కలుగుచున్నది.

నివాస పద్ధతి

నివాసములను గతిగల విశ్వవిద్యాలయములందు బోధకులును, విద్యార్థులును, ఒకరి నొకరు దెలిసి, విద్యార్థులు బోధకులతో సంభాషించుచుండుటచే లాభము పొందుచుందురు. పరీక్షలయందు కృతార్థులగుటయే విద్యయొక్క యుద్దేశము కాదని, ఇప్పటి ప్రాయము కలుగుచున్నది. పూర్వము ప్రభుత్వోద్యోగమే విద్యయొక్క ఆదర్శమై యుండెను. కాని ప్రస్తుతము విద్యయొక్క యుద్దేశములు త్యాగము, స్వతంత్ర వృత్తికై ప్రోత్సహించుట, విజ్ఞానప్రసారమునకై పూనుకొనుట, కొందరు యుద్యోగములుచేయుటగలవు కనుక విశ్వవిద్యాలయములు విద్యార్థుల దేశమునకును, జాతినికిని, ఉపయోగపడునట్లు చేసి, వారిని పరిపూర్ణుల చేయవలయును. ఈ దక్షిణ ప్రాంతమున పూర్వమిట్టి సుగుణములు కలిగించు వేదాంత బోధనాలయములుండెను. కనుక పూర్వము నుండియు నీ విషయమున అభిరుచి గల ఇచటి వారికి ఇట్టి విద్యాపద్ధతి ఫలవంతముగ నుండును.

స్త్రీ విద్య

మన సాంఘిక స్థితి చక్కబెట్టుటకు స్త్రీలు ముఖ్యముగ పాల్గొనవలసియున్నది. ప్రపంచమునందన్ని భాగములలోను నాటికి విద్య గఱపుటకై సౌకర్యములు చేయబడుచున్నవి. నాటిపుడు ఉన్నత విద్యయందు సమాన ప్రవేశమిప్పుడు పొందుచున్నారు. మన రాష్ట్రములో ప్రాథమిక, మాధ్యమిక పాఠశాలలు ౩౦ సంవత్సరముల క్రింద స్థాపింపబడినవి. ఉన్నత పాఠశాలలు కొన్ని వత్సరముల క్రింద స్థాపింపబడినవి. అవియును మొన్న టివరకు నామకార్థముగ నుండెను. కొన్ని గత పది సంవత్సరముల ఫలితములు. ఉత్సాహకరముగ నున్నవి. నాంపల్లి మహిళా కళాశాలయందు బి.ఏ తరగతులు స్థాపింపబడినవి. ఈ మంద గమనమునకు దిగువ కారణములని యూహించుచున్నాను:—

(౧) విద్యా విలువ గ్రహింపకుండుట, ప్రజలు వ్యతిరేకాభిప్రాయములై యుండుట.

(౨) జాతీయ, సాంఘిక, వైజ్ఞానిక, విషయముల కనుకూలించు ప్రణాళిక లేకుండుట.

స్త్రీ విద్యావిధానమునందు లలితకళలు, మతము, గృహశాస్త్రములకును, ప్రాముఖ్యము నొసంగవలయును. సంఘము, నాగరికత, మారుచున్నకారణమున గృహజీవితములో స్త్రీ పురుష హక్కులు సరి సమానములగుచున్నవి. స్త్రీకి ప్రాముఖ్యము గలదు. ఆమె గృహమును పాలించుటయే గాక గృహజీవితమున విజ్ఞాన వాతావరణము కలిగించవలసియుండును. మన అజ్ఞానము వలన కొన్ని దురాచారములు నా స్త్రీ జీవితమునందుద్భవిల్లినవి. వీనిని తొలగించవలయును. దీని కొరకు స్త్రీల మనోభావములు వృద్ధిపొందవలయును. కాని మనో వికాసము జేయునప్పుడు భారతీయ ధర్మమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలయును. స్త్రీలకు పురుషులకన్న సౌందర్యమునందు చాల ప్రేమయుండును. కాన లలితకళలు వారి భావముల వృద్ధి జేయుటకు సహాకారిగ నుండును.

నేను పట్టములు పొందిన వారిలో ముఖ్యులు నవాబు హైదరు నవాజుజంగు బహద్దరు, మీరు నిజాము ప్రభుత్వముగా. మీరు చిరకాలమునుండి చేయుచున్నారు. మీరు విశ్వవిద్యాలయమును సృష్టించుటయేగాక దానికి ముఖ్యులని కూడ చెప్పవచ్చును. విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపింపవలయునని యుద్దేశము ప్రభువులు వారికి గలిగినది. పంచ విశ్వవిద్యాలయములకేగాక నే తెలిసినంతవరకు ఆనాటి సంవత్సరములు వెల్లడైనది. బి. ఆబిదులీగారు మహామన్నీయ విశ్వవిద్యాలయ విధానమును సిద్ధపరచి పూర్వపు నిజాం గారికి సమర్పించుచుండిరి. మిస్టర్ రాసు ప్రభాతము మంత్రిగా సర్ అక్బర్ హైదరీ పంజాబు విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి విద్యార్థులను కలుగుచుంచిన ఇక్కట్టుల వలన డాక్టరు ఆఘాఖాన్ జంగ్ చటో పాధ్యాయ, మౌల్వీ అలీ హైదరు సాహెబ్ గార్లు మున్నగు భాషాకోవిదులు కొందరుకు కృషి సలిపిరి. కీ. శే. హబీబుర్ రహ్మాన్ సాహెబ్ యుంపర్వితో విధానము తయారుచేసియుండిరి. నేను షిబ్లీ, షరర్ గార్లను కూడ పిలిపించియుంటిని, కాని విశ్వవిద్యాలయమును ప్రస్తుత ప్రసన్న కాలమున పరిపూర్ణత నొందెను. దీని కొరకు నవాబు హైదరు నవాజుజంగు బహద్దరు చాల పాటుపడియున్నారు. వీరు భాషాభిమానులు. విద్యార్థులకు సహాయపడుటకు సర్వదా సిద్ధము. భారతదేశ విద్యావిషయములందు వీరు పాల్గొనియున్నారు. వారి విద్యావ కళ పట్టి విశ్వవిద్యాలయమువారు ఎల్. ఎల్. డి. డిగ్రీ నొసంగినారు. కాని ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయముతో వారికిగల సంబంధము నలనవారికీ డిగ్రీ చిరస్థాయిగ నుండగల ది. నవాబు గారికీ డిగ్రీ నొసంగుటచే నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను.

ఈ యుపన్యాసము ముగించుటకు పూర్వము పట్టభద్రులకు కొన్ని హితవాక్యములు చెప్పుట ధర్మము.

పట్టభద్రులారా! విశ్వ విద్యాలయము సుపుత్రులారా!

మీరీ పట్టములు పొందినందుకు నేను అభినందించుచున్నాను. ఇదే విధముగ మీరు మీజీవితమునందును కృతార్థులగుదురని దైవమును ప్రార్థించుచున్నాను. మనోధైర్యము గలవారే విజయము నొందగలరు. విశ్వవిద్యాలయమునందు మీరు పొందిన శిక్షణము మీశక్తులను వృద్ధిపరచినది. మీరు జీవితము యొక్క పరి విషయమును ఎందు కృతార్థులగుటకు ఈ శక్తుల నుపయోగించుకొనవలయును. విద్యా సమాప్తి పిదప పెక్కుమంది విద్యార్థులు తమ జీవితాశయమునకై ప్రయత్నించుచుండరు. ఇప్పుడు పెక్కు విద్యార్థులు ప్రభుత్వోద్యోగములకై తగిన ఆధారములను తెలుపుచున్నారు. ఈ విషయమున విశ్వవిద్యాలయము పిదప విజ్ఞాన మార్గమునకు చేసిన కృషి నిష్ఫలమగునని తెలియుచుండును. పౌరులు పొందగోరు చేయుచున్నారు. విద్య, సంస్కృతులను వృద్ధి జేయు కొరుట యే నే చెప్పుచున్నది. ఒక ప్రత్యేక శాఖ యొక్క కర్తవ్యమునందు సంపన్నులై యుండవలెను. మంచి సంపాదనలో మెలగుటలు యొకరు గూర్చి మాట్లాడుటను ఆచరణము, పరిశ్రమలే, ముఖ్యము. వ్యక్తిగత పద్ధతులపై నిర్వాహకులు నడుపు వారికి ప్రయోజనకారిగ బంధింపబడకుండుట. నాడు దేశమును గొప్పబాలుర మన రాష్ట్రమున గలవారు. వీరు కొందరు విద్యావంతులు, పారిశ్రామిక, శిక్షణము లేకుండుటయే కొరతైనది. సంఘమునకు దేశమునకు వ్యాపారము చేయుటకు ధనము గడించుచున్నవి. దీనికి తోడు, వైద్యము, దేశమునకు నిరుద్యోగము వ్యాపారము వలన అనేకములు అభివృద్ధి నొందుచున్నవి.

(౬ వ పుట చూడుడు)

గోలకొండ పత్రిక

ప్రథమ సంవత్సర మార్గశిర శు|| ౯

శనివారము

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రుల సన్మానసభ

మొన్నటి దినమున మన పురోద్యానము లోని టౌనుహాలు మందిరమందు గతవత్సరమున ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునందు పట్టపరీక్షలం దుత్తీర్ణులైన యువకులకు విశ్వవిద్యాలయ పక్షమున గౌరవించుటకును, పట్టము లొసగుటకును సభ సమావేశమయ్యెను. ఇట్టి సభ సంవత్సరమున కొకమారు ప్రతి విశ్వవిద్యాలయ పక్షమునను జరుపబడు చుండును. దీనిని ఇంగ్లీషున "కాన్వొకేషను సభ" యని పేర్కొనెదరు. మన విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున జరిగిన ఈ సభ మూడవది.

విశ్వవిద్యాలయ ఛాన్సెలరులగు శ్రీరాజా రాజా యాన్ రాజా సర్ కిషన్ ప్రసాద్ బహద్దురు యమీనుస్సల్తనతు గారు గంభీరమగు నొక యుపన్యాసమును చదివిరి. వీని అచ్చుప్రతులు సభాసదులకు పంచిపెట్టబడినవి. ఈ యుపన్యాసమునందు మహాఘనత వహించిన మన ప్రభువుగారి యౌదార్యమును నవాబ్ మెహదీ నవాజుజంగుగారి సామర్థ్య విశేషములు పొగడబడినవి. మన విశ్వవిద్యాలయము యొక్క ప్రత్యేక లక్షణము ఉర్దూభాషను విజ్ఞాన సాధనముగా నుపయోగించుట యని చూపిరి. ఇంతమాత్రమున విజ్ఞాన సోపానముల దాటితి మనుకొనుట పొరపాటనియు, ముందు పొందవలసిన అభివృద్ధి ఎంతేని కలదనియు వచించిరి. విద్యావంతులకు జీవనాధారములు కల్పింపవలసిన విషయము ముఖ్యమనియు మన విశ్వవిద్యాలయమున సాంకేతిక విద్యలకు మంచి స్థాన మొసగబడవలయు ననియు హిందూదేశముయొక్క రాజకీయ, ఆర్థికాభివృద్ధి, దేశీయులందు మత విద్వేషములును, సాంస్కృదృష్టులును వమసిపోయి ననేకాని ప్రాప్తించజాలదనియు నిర్ణయించిరి. సహకార విద్యాశాఖ, బోధనశాస్త్రవిద్యాశాఖ, ఫ్రెంచి జర్మనీ మున్నగు ముఖ్య పాశ్చాత్య భాషలశాఖ, పరిశోధకశాఖ, ఏర్పరుప బడవలయు నని సెలవిచ్చిరి. ఇప్పుడు భాషాంతరీకరణశాఖవారు పఠనీయ గ్రంథములను కొన్నిటిని ఇంగ్లీషునుండి ఉర్దూలోనికి వ్రాసి పెట్టినంత మాత్రమున చాలదనియు, విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రులు వాఙ్మయమున నూత్న గ్రంథముల ప్రవేశపెట్టి విజ్ఞానసంపదను వృద్ధిపరచుట తమ ధర్మముగా దలంచవలయు ననియు హెచ్చరించిరి. తుదకు పట్టభద్రులను సంబోధించి చెప్పిన వచనములలో మూడే ముఖ్య విషయములు. (౧) నౌకరి వృత్తిపైన ఆధారపడి యుండక ఇతర వృత్తుల నవలంబింపుడు. (౨) శారీరక స్థితిని బాగు చేసికొనుడు. (౩) స్వయంసహాయసూత్రము నమ్ముడు. అను నవియే ఆ ముఖ్య విషయములు.

ఈ మహోపన్యాసము లోని ప్రధాన సూత్రమొకటి ప్రభుత్వము వారును, దేశీయులును జ్ఞప్తియం దుంచుకొన దగియున్నది. అదేదన

"........కాని ఏదేశమునందైనను విద్యాభివృద్ధి కేవలము ప్రభుత్వముయొక్క ప్రయత్నమాత్రమున జరుగలేదు యూరోపు ఖండములోని విశ్వవిద్యాలయముల మాట చెప్పవలసిన పనిలేదు. బ్రిటిషు హిందూదేశములోని ప్రభుత్వమువారి విశ్వవిద్యాలయములకు కూడ ఎన్నియో విరాళములు గొప్ప గొప్పవి లభించినవి"

ఈ సూత్రమును మహాఘనత వహించిన మన ప్రభుత్వముయొక్క విద్యాశాఖవారి దృష్టి నాకర్షింపదగినది. గడచిన (౧౦) వత్సరములలో విద్యాశాఖవారు చేసిన పని దేశమునందు నూటిలో ముగ్గురుకంటె నెక్కువమందికి వ్రాయను చదువను నేర్పుట కంటె ఎక్కువగ లేదు. నూటికి (౯౭) మంది నిరక్షరులై యజ్ఞాన దశయందున్నారు. వీరికి విద్య లభించి మానవనామమున కర్హులు కావలయు నన్నచో ప్రజాసహాయము లేకుండ సంభవించదు. ప్రజా సహాయమునకాటంకములగు విద్యాశాఖవారి శాసనములను ప్రభుత్వమువారు రద్దుపరచిన గాని ప్రజాసహాయము లభింపదని మాయభిమానము. విద్యాశాఖవారు ఇప్పుడైనను తమ పొరపాటును శ్రద్ధవహించెదరా?

మద్రాసు కాంగ్రెసు

కాంగ్రెసు మందిరము: వసతులు

కాంగ్రెసు పెండాలు, ప్రతినిధులకు బసలు మున్నగునవి స్పర్ టాంక్ (Spur Tank) ఎగ్జిబిషనులో వేయబడినవి పనులు చాలవరకు ముగిసినవి. డిసెంబరు ౧౫ వ తేదినాటికి అంతయు పూర్తిచేయుటకు కార్య నిర్వాహకులు నిమగ్నులై యున్నారు.

నీటి వసతి

కాంగ్రెసు నగరమునందు నీటి వసతులు చేయబడినవి. నీరు గొట్టములు పెట్టుటకు కమిషనరుగారికి రూపాయి లొసంగబడినవి.

బ్యాంకు

కాంగ్రెసు వారములో ఇండియను బ్యాంకు శాఖ కాంగ్రెసు నగరమున నుండును.

తంతి: తపాల కార్యాలయము

కాంగ్రెసు నగరమునందు తంతి తపాల కార్యాలయములు పెట్టుటకై ఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

అ. భా. గాయక మహాసభ

అఖిల భారత గాయక మహాసభ భారతీయ గాయక పరికరముల ప్రదర్శించ నున్నారు. ప్రాచీన, ప్రస్తుత, పరికరములన్నియు ప్రదర్శింపబడును. పాటల పుస్తకములు కూడ ప్రదర్శింపబడును. ఈ ప్రదర్శనమునకు పుస్తకములు, పరికరములు సంగీతవారు కమిటీ పేర పంపవచ్చును.

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ

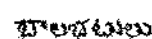
ఈ సమావేశము గుంటూరునందు డిసెంబరు ౬, ౭ తేదులయందు ప్రొఫెసర్ పురుషోత్తం గారి యాధిపత్యమున జరుగును.

సర్. పి. రాజగోపాల చారిగారు కీర్తిశేషులయిరి

ఇండియా కౌన్సిలు పూర్వ మెంబరులగు వీరు డిసెంబరు ౧ వ తేదిని లండనులో పరమపదించిరి. ప్రభుత్వోద్యోగమునందు నానావిధ గొప్ప యుద్యోగములు చేసి తుదకు ఇండియా కౌన్సిలు సభ్యులయి, అనారోగ్యముచే విరమించిరి.

మద్రాసు సైనికులు

సికింద్రాబాదు నందలి మద్రాసు రెజిమెంటు నుండి ౧౫౦ సైనికులకు వారి స్వగ్రామములకు పోవుటకు సెలవొసంగబడినది. వారు గురువారము నాడు పోయిరి.

బాలభటులు

జాంబోరీయందు జరుగు గ్రాండు జాంబోరీ (Grand Jamboree) దర్శించుటకు నాగపూరు బాలభటుల ప్రతినిధులు నిన్న ప్రయాణమై పోయిరి.

స్థానిక వృత్తాంతములు

సంఘసంస్కారోపన్యాసము

నిన్నటి దినము సాయంత్రము ౫ గంటలకు రెడ్డి హాస్టలులో శ్రీమత్ పరమహంస జి. యస్. బి. సరస్వతీగారు, "హిందూసంఘము నందు సంస్కారావశ్యకత" అను విషయమును గూర్చి సుమారు గంటన్నర సేపు ఉపన్యసించిరి. శ్రీయుతులు కొత్వాలు వేంకటరామారెడ్డి, పింగళి వేంకటరామారెడ్డి దేశముఖు, రామకృష్ణారెడ్డి దేశముఖు మున్నగు పలువురు మహాశయులు దయచేసియుండిరి. ఆరంభమున శ్రీమందడి కృష్ణకవిగారు శ్రీస్వామివారిని గూర్చి ప్రశంసా వాక్యములతో కార్యక్రమ మారంభించిరి. తరువాత శ్రీస్వామిగారు వేదముల యొక్క నిత్యత్వమును వానిని బట్టి రచింపబడిన స్మృతులలోను ఇతిహాసములలోను తరువాత కలిగిన ప్రక్షిప్తములను వివరముగ జూపి, ఇట్టి ప్రక్షిప్తముల మూలమున హిందూ సంఘమునందు అసమాన భావములు కలుగుచున్నవి. కనుక వానిని సంస్కరింప వలయుననిరి. బ్రాహ్మణులు ఇతర కులముల వారివద్ద భోజనము చేయుట పూర్వము జరుగుచుండెను. కనుక ఈయాచారమును, రజస్వలా వివాహములు, వితంతూద్వాహములు శాస్త్రసమ్మతములని నిరూపించిరి. సభాపతియగు శ్రీయుత నారాయణరెడ్డిగారు ఉపన్యాసకులకును మహాజనులకును వందనము లర్పించిరి.

హైదరాబాదులోని హిందూసంఘ సంస్కారసభ

గత శనివారమునాడు పైసభ యొక్క కార్యనిర్వాహకులు కొందరు శ్రీయుత రామచంద్ర నాయకు గారి భవనమునందు సమావేశమై సంఘ సంస్కార ప్రచారమును జిల్లాలయందు గావించుటవసరమని నిశ్చయించి ఏతత్కార్య సంబంధమైన కార్యప్రణాళికను సిద్ధము చేయుటకు కార్యకర్తలగు శ్రీయుత కృష్ణస్వామి ముదిరాజగారిని కోరిరి. [illegible] చూడవలసి యున్నది.

శ్రీయుత గోపాలరావు హైకోర్టు వకీలు గారి సూచనపైని నిమ్నజాతివారి విద్యాభివృద్ధి విషయమున కృషిసలుపు టవసరమని పైసభ వారభిప్రాయ పడుచు ఆదిహిందువులలో కార్మికుల నిమిత్తమొక రాత్రి పాఠశాలను ఆదిహిందూ సాంఘిక సేవాసమితి భవనమునందు ఏర్పాటు చేయుటకు శ్రీయుత భాగ్యరెడ్డి గారు కోరబడిరి. వ్యయముల నిమిత్తము నెలకు ౧౫ రూపాయల చొప్పున సహాయమును సంఘసంస్కార సభ పక్షమున జేయుటకు సభ్యులు ఆమోదించిరి. ధనాభావముచే మూయబడిన రాత్రి పాఠశాల సంఘ సంస్కార ప్రేమికుల మూలమున పునరుద్ధరింపబడి దినదినాభివృద్ధి గాంచుగాక.

రెసిడెంటుగారు

గౌరవనీయులగు సర్ విలియం బార్టను గారు నవంబరు ౨౮వ హైదరాబాదు రెసిడెంటులగు క్షయవ్యాధిగ్రస్తులుగా నుండుటచే ఇంగ్లాండునకు వెళ్ళిరి. వారిప్పుడు ఆరోగ్యము పొందుచున్నారు.

శివశ్రేష్టి చిత్రపటము బహిర్గత మొనర్చుట

మునిసిపల్ బంగళాలో దీనబంధు వేమూరి రాంజీ రావుగారి ప్రబల కృషివలన స్థాపింపబడిన శ్రీనందాశ్రమము యొక్క వర్ధంతి యుత్సవ సందర్భమున "శివశ్రేష్టి" భాగ్యరెడ్డి వర్మగారి చిత్రపటము లా మెంబరగు సర్ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి వలన ౧౬వ డిసెంబరునాడు బహిర్గత మొనర్పబడును.

ఆదిహిందూ సాంఘిక సేవాసమితికి విరాళములు

బ్రహ్మశ్రీ కూచూరు రామచంద్ర రావుగారు (గుడివాడ) నుండి సేవాసమితి సహాయార్థమై పంపించిన పదిరూపాయల దానమును స్వీకరింపబడి కమిటీ తరఫున వందనములు చెల్లించబడెను.

శ్రీమాన్ రాయ శ్యామసుందర్ లాల్ వకీలు హైకోర్టుగారు సమితి సహాయార్థమై నాలుగు రూపాయల దానము పంపించినందులకు సమితివారు కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నారు.

ఆదిమాంధ్రుల తరపున గవర్నరుగారికి డిప్యుటేషన్

డిసంబరు ౨౦ తేదీన మద్రాసు గవర్నరుగారు ఏలూరు నగరమునకు రానున్నారు. అట్టి సందర్భమున ఆదిమాంధ్రుల యున్నతి కొరకు అవసరమగు అంశములు నివేదించుటకు ఆదిమాంధ్ర నాయకుల డిప్యుటేషనులో "శివశ్రేష్టి" భాగ్యరెడ్డి వర్మగారు ఆహ్వానింపబడిరి.

ప్లేగు కమిషనరు ప్రకటన

ఎలుకలు పట్టుకొని తెచ్చి యిచ్చినవారికి ప్రతియొకదానికి రెండు పైసలు చొప్పున నివ్వబడునని ప్లేగు కమిషనరుగారు ప్రకటించియున్నారు. బోనులు సఫాయిల వద్ద లభించును.

శాసనసభ సమావేశము

శాసనసభ సమావేశము రేపు (౨౮ దై) ౧-౩౦ గంటలకు కౌన్సిలు హాలులో జరుగును. ఇందు మార్పు గావించిన న్యాయవాదుల చట్టము, నవాబు సిరాజయార్ జంగు బహాదురుచే ప్రవేశపెట్టబడి చర్చింపబడును. రాయె బైజనాథుగారి ఉన్నత న్యాయస్థాన చట్టము, టపాచట్టము, న్యాయవాదుల చట్టము మరొకరి పశువుల చట్టము. బిల్లులు ప్రవేశపెట్టబడి తీర్మానము గావింపబడును. సభ్యులచే ప్రవేశపెట్టబడు యితరవిషయములు కూడ నాలోచింపబడును.

బహుమాన ప్రదానసభ

నిన్న సాయంత్రము ౪-౩౦ గంటలకు ఉస్మానియా కళాశాల బహుమాన ప్రదానసభ మహారాజా బహాదురు యాజమాన్యమున జరిగినది. కారీ కలీముల్లా సాహెబ్ ఖురాను వాక్యముల జదివిరి. జహీరుద్దీన్ సాహెబ్ ఖలీఫా సాహెబ్ ఉర్దూ పద్యములు చదివిరి. వీనిని ప్రేక్షకులు మెచ్చుకొనిరి. అనంతరము అధ్యక్షులగు అబ్దుల్ రహమాన్ సాహెబ్ వార్షిక నివేదిక చదివిరి. తరువాత విద్యార్థులకు బహుమానము లొసంగబడెను.

సాలారుజంగు బహాదురు

నవాబు సాలార్ జంగు బహాదురు యూరోపు ఖండ యాత్రనుండి తిరిగివచ్చిరి. మహారాజా బహాదురు, హైదరు నవాజు జంగు బహాదురు, ఇతరులును వారికి స్వాగత మొసంగిరి.

రెసిడెన్సి బజారులకమిటి

నవంబరు ౨౮వ తేది జరిగిన సమావేశమున పోలీసు స్టేషను రోడ్డుకున్న మసీదును పాడగించు దరఖాస్తు వసతిలేదని త్రోసివేయబడినది. ఎక్సైజి యందు ఆ హోటలులో మద్య పానములు విక్రయించు లైసెన్సు రద్దుచేయబడినది. పట్టణ అభివృద్ధి స్కీము నుండి రు ౧౦౦౦ తాల వేతనముపై ఒక ఇన్స్పెక్టరు నియమించుటకై రెసిడెంటు గారిని కోరబడినది.

ప్లేగురిపోర్టు

హైదరాబాదునందు దై ౨౯వ తేది ౧౫ గురు వ్యాధిగ్రస్తులయి [౭] గురు మృతినొందిరి. హెల్తు క్యాంపులలో ౧౫౩౮౧ మంది నివసించుచున్నారు.

సికింద్రాబాదునందు డిసంబరు మొదటి తేది ౭ గురు వ్యాధిగ్రస్తులయి ౩ గురు మరణించిరి.

శ్రీమత్పరమహంసస్వామి జి. యస్. బి. సరస్వతిగారు

వీరు స్వగ్రామమగు నెల్లూరు మొదలగు గ్రామములయందు గలిగిన తుపాను (గాలివాన) వలన రాజానగరము పరిశ్రమనకు వచ్చుటకు వీలులేక పోయినది. మార్గశిర శు॥ ౫ మంగళవారము పగలు ౧ గంటలకు మెయిలులో హైదరాబాదకు చేరిరి.

(౫వ పుట తరువాయి)

మీరేపని యొనరు హైందవుని వలెనే రాను. సంఘమునకు మేలు గూర్చునట్టిదే కార్యమయినను గౌరవప్రదమే. ప్రాచీన కాలమున ప్రతిజాతి కొకవృత్తి యుండెను. ఆకాలపు సాంఘిక పరిస్థితులకు సరిపడి ఆ విభాగ మనుకూలముగ నుండెను. కాని యిప్పుడు బుద్ధిమంతులు చేసిన నియమము నిరుపయోగమాయెను. అజ్ఞానులు వృత్తులు చేపట్టుటచే ఈ హీన భావమునకు కారణమగుచున్నది. వృత్తి నెరవేర్చు జ్ఞానము ఆ వృత్తులలో చేరినవారు సంపూర్ణముగ తెలిసికొనవలయును. తన పనియందు అభిరుచి కలిగియుండ వలయును. మోసము, అపరిశుభ్ర వాతావరణము మున్నగు చెడు పద్ధతుల విసర్జింపవలయును. ఈ విషయమున [illegible] గా నుండును.

యువకులారా! మీ దేశము మిమ్ము కోరుచున్నది. మీ సహాయము జేయుటకు లేచి రండు. ఎప్పుడు మీరు దేశమునకు సహాయము పడెదరు. స్వతంత్రముగ నిలువ జాలని వారికి యిక నోత్సాహము కలిగిపోయెను. విశ్వ విద్యాలయము మీకు కలిగినది. విద్యాసక్తిని, విద్యార్థి పదవి మీకు మరువకుడు. మీ జీవితా వరణము విజ్ఞాన జ్యోతి ప్రకాశింప జేయగలదు. విజ్ఞానమే మీకు కోశాగారము.

మీరు దేశ పత్రిక మీ ఆదర్శములలో నొకటిగ నుంచెదరని నమ్ముచున్నాను. దేహదార్ఢ్యముగల వాడే నిజముగ దేశసేవకుడు. బలముగల దేహము నందే పవిత్రమగు ఆత్మ యుండును. నేను చిరకాల విశ్వ విద్యాలయము స్థాపించినట్టియు, ముందు తోడ్పడునట్టియు, మన ప్రభువుగారికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకై ప్రార్థించి సెలవు గైకొనుచున్నాను.

ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారము

(శ్రీయుత లోకే గారి లక్ష్మణ శర్మగారు)
కేంద్రసంఘ ప్రచారకులు.

౧ మేడిచెలము

హైదరాబాదు నుండి ఇచ్చటికి గురువారము నాడు వచ్చితిని. ఇది సర్వఖాసు ఇలాకాలోని తాలూకా గ్రామము. ఇచట నొక ప్రాథమిక పాఠశాల కలదు. రెండు ఖాస్గీ ఉర్దూ పాఠశాలలున్నవి. శ్రీ ఉప్పులూరి వేంకటేశ్వరరావు గారివద్ద కొందరు విద్యార్థులు ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనుచున్నారు. గ్రామము యొక్క గొప్ప దనమును బట్టి ఇచ్చట ఒక మంచి మిడిలు స్కూలు ఉండవలసినది. ఇచ్చటికి గోలకొండ, ఆంధ్ర పత్రిక, భారతి, దేశబంధు, మరికొన్ని ఉర్దూ పత్రికలు వచ్చుచున్నవి కాని గ్రంథాలయము ఏర్పడ లేదు. ప్రతికా పఠన మందిరమైనను ఏర్పరచుట చాల మంచిది. కొంతకాలము క్రింద శ్రీయుత కొండా వేంకటరెడ్డి, కే. కే. పాపిరెడ్డి మా. హనుమంతరావు మున్నగు వారు వచ్చి గ్రంథాలయ స్థాపనకై సభ జరిపిరి. చందాలు వాగ్దానములై యుండెను. శ్రీయుత శంకరయ్య గారు కార్యదర్శిగా నేర్పడి యుండిరి. కాని తరువాతి కార్యమే జరుగలేదు. గ్రామమున చాలమంది గొప్పవారు కలరు. శ్రీయుతులు లింగము శాస్త్రిక నారాయణ, జానక వెంకన్న, శిరిమ రామచంద్రయ్య, లింగ లక్ష్మీనారాయణ మున్నగు మహాశయులు ఎంతయైన గొప్ప కార్యములు చేయగలవారు. ఉదారభావులు. గ్రంథాలయ విషయము పలువురతో ముచ్చటించితిని. శ్రీ శంకరయ్యగారు గ్రామమున లేకయుండుట వలన ఎక్కువపని జరుగలేదు. సర్కారువారిచే నడుపబడు వైద్యశాలయందు శ్రీమాన్ జగన్నాథాచార్యులు గారు ఆయుర్వేద వైద్యశాల నడుపుచున్నారు. శ్రీరామ లింగస్వామివారి ఆలయమున ఫాల్గుణ శు ౯ కి గొప్ప యుత్సవము జరుగును. ఇప్పుడు వచ్చుచున్న పత్రికలతో నొక గ్రంథ పఠన మందిరము స్థాపించుట మంచిది. కేంద్ర సంఘము వారి ప్రత్యేక కృషి అవసరము.

౨ తూప్రాను

శనివారమిచ్చటికి వచ్చితిని. ఇది మంచి పెద్ద గ్రామము. ఈ గ్రామము విద్యావిషయములందు మేడిచెలముకన్న వెనుకబడియున్నదని చెప్పవలయును. కే. కే. పాపిరెడ్డిగారి భాషాభిమానము ప్రశంసనీయము. తూప్రాను మిర్యాలగూడవలె మంచి వసతిగల గ్రామము. ఒక ప్రాథమిక పాఠశాల ప్రభుత్వమువారిది కలదు. మిడిలుస్కూలుకు తగిన వసతి యిచ్చట కలదు. గోలకొండ, కృష్ణాపత్రిక, దేశబంధు, ఆంధ్రభారతి మున్నగు తెలుగుపత్రికలును, వైదేశిక వార్తా పత్రికలును, హిందీ పత్రికలును వచ్చుచున్నవి. కే. కే. పాపిరెడ్డిగారివద్ద సుమారు ౨౦౦ ఆంధ్ర గ్రంథములు కలవు. రెడ్డిగారి సోదరులు నారసింహారెడ్డిగారు ఊరిలో లేనందున పని జరుగలేదు కాని పై పుస్తకములతో ఇచ్చట గ్రంథాలయమును స్థాపింపవచ్చును. శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు బాలికలకు పాఠశాల ప్రారంభించి విద్యనేర్పించుచున్నారు. వీరి కార్యము ప్రశంసనీయము. శ్రీ చింతలా కృష్ణయ్యగారు గ్రామములోని శ్రీ యుతులు భూమయ్య మున్నగు పెద్ద మనుష్యులు ప్రశంసనీయులు. ... దేశాభి

మానులు ప్రయత్నించినచో గ్రంథాలయస్థాపన యంత గొప్పపనికాదు. ఇచ్చట నొక ఆయుర్వేద వైద్యశాల కలదనిపలికిరి. తెలగు తు ౧౩, ౧౪ శ్రీమాన్ నరసింహాచార్యులు గారికి ఈ కార్యమునకై కోరకయున్నవట. దీనిని ఉపయోగమునకు తెచ్చునట్లు చేయవలయును. గ్రామము దక్షిణమున నొక శిలాశాసనము కలదు. గ్రామముచుట్టును బురుజులు కలవు. సమీపమునయున్న మధిర తాలూకావన్న పల్లెలలో కంబళ్లు, బట్టలు నేయుదురు. మంగళవారమున అంగడి జరుగును. బ్రాహ్మణులు యిండ్లలో తాళపత్ర గ్రంథములు కలవు. చెదలుపట్టిపోవు చున్నవని తెలిసినది. వీనిని కేంద్రసంఘమువారు సాధించుట యుక్తము.

౩ వడ్డేపల్లి

ఈ గ్రామము దేశబంధుపత్రికా స్థలము. సుభిక్షమగుస్థలము. రెండు ఖాస్గీ పాఠశాలలు కలవు. సర్కారువారి సహాయము దొరకుటలేదు. శ్రీ హయగ్రీవ ముద్రాక్షరశాలలో శ్రీమాన్ వెల్లంకొండ నృసింహాచార్యులుగారు దేశబంధు పత్రికను వెలువరించుచున్నారు. ఇంతటి చిన్నగ్రామములో నిట్టి ఘనకార్యము నిర్వహించుచుండుట శ్రీ ఆచార్యులుగారికిని, వారి పుత్త్రోదయమునకు ఎంతయు కీర్తిప్రదమగు విషయము. ఇచ్చట నియాచార్యులవారొక సంస్కృత పాఠశాల నెలకొల్పియున్నారు. అచ్చటి విద్యార్థులకు విద్యాదానము చేయబడుచున్నది. ఇది సక్రమమైన పాఠశాలగా స్థాపింపబడియున్నది.

ఇచ్చట శ్రీమాన్ భట్టరురంగాచార్యులు గారను వైద్యులు కలరు. వీరివలన వైద్యసహాయము లభించుచున్నది.

వడ్డేపల్లినుండి ముందు వరంగలు వెళ్లగలను తరువాతి సంగతులు అచ్చటినుండి తెలుపగలను.

కేంద్రసంఘవార్తలు

శాస్త్రము ప్రచారము

మా గౌరవ ప్రచారకులగు శ్రీయుత లోకే గారి లక్ష్మణశర్మగారు రచించిన మేడిచెలము, తూప్రాను, వడ్డేపల్లి, వరంగల్లు, మొదలగుచోట్ల ప్రచారము సల్పియున్నారు. వారి నివేదికలోని ముఖ్యాంశముల గోలకొండ పత్రికాముఖమున క్రమముగా వెలువడును. ఇట్టి ప్రచారకులను (శ్రమకోర్చి) దేశహితమునకై పనిచేయుచున్న మా ప్రచారకుల సేవ ప్రశంసనీయమై యున్నది.

పత్రికా ప్రచారము

నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రదేశములో వెలువడుచున్న ఆంధ్రపత్రికల నమూనాలు మా ప్రచారకులవద్ద నున్నవి. పలువురు పత్రికలకు చందాదారులగుచున్నట్లు వార్తలు వచ్చుచున్నవి. మొదటలో శ్రీయుత రఘుపతిరావుగారు గోలకొండ పత్రికకు (౧౫) చందాదారులను చేర్పించిరి. కొందరు సంజాతకు చందాదారులగుచున్నారు. ఈ విషయము చాల ప్రశంసనీయము. తెనుగుపత్రిక, నీలగిరి, దేశబంధు నమూనాలును ప్రచారకులవద్ద కలవు. చందాదారులు కావలసినవారు మా ప్రచారకులకు అర్జీలిచ్చినచో ఆయా పత్రికలను పంపెదము.

కృతజ్ఞత

గ్రామములందలి పలువురు మహాశయులు గా ప్రచారకులకు సాయపడుచున్నారు. శ్రీయుత సహర్ష నారాయణ శాస్త్రిగారు మా లఘుపాఠ్యములను వ్రాసియిచ్చుచున్నారు. మా ప్రచారకునకు తోడ్పడుచున్నారు. మరియు తెలంగాణా గారు శ్రీయుత చెన్నూరి లక్ష్మీనరసింహారావుగారును భూమిదానములోని నారు. ఏవ సాయము లభించిన దేశములోని పత్రికలను ప్రచారముచేయగలరు. ప్రచారములోని శ్రీ వెంకట్రామారావు దేశ్‌ముఖ్ గారు ఈమధ్యమున పంపిన వార్త.

ఈ పర్యటనమునందు మా ప్రచారకులకు సహాయపడుచున్నట్టియు, వారిసేవను గొనుచున్నట్టియు మహోదయు లందరకును, కేంద్రసంఘము పక్షము కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను.

మాడపాటి హనుమంతరావు
కార్యదర్శి

హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి

ఈ వారపు ఎంగు ఇండియాలో ప్రకటింపబడిన మహాత్ముని వ్యాసము

హిందువులును మహమ్మదీయులును అన్ని మతములవారును గూడ నైకమత్యమును కలిగి యుండవలెనను నా సంకల్పమేమియును మారలేదు. ఇంతవరకు నేను సభలలో నుపన్యసించుచుంటిని. వీరి మనముల నా మోదింప జేయుచుంటిని గాని ఆ సాధనము లయందు నాకిప్పుడట్టి విశ్వాసము లేదు. నేను ప్రజల మనములలో అనుమానము భయము నిరాశయున్నగునవి ప్రబలియున్నవి గాన నిప్పుడట్టి యుపన్యాసముల వలన నెట్టి లాభమును కలుగదు. కావున నేనిప్పుడు వైశ్వాసనము వ్యక్తుల యుపకారము మున్నగువానినే చేయుచున్నాను. ఇప్పుడీ రెండు మతములవారి భావము లెటులున్నవో నాకు తెలియదు. సత్యమును అహింసయును నెలకొనిననే గాని మైత్రి కలుగదనియే నేను తలంచెదను. తక్కిన వన్నియును వీనిలమైన పిమ్మట వీనికి విజయము కలుగునని నిశ్చయము. నేను అహింస నియమమును గానే నమ్ముదును. ఆ నియమమును విపర్యయములు నన్నే నిరాకరింపవలెను. కాని అహింసా ధర్మమును నిందింపగూడదు. నేను భావ సంబంధమగు అహింస (దౌర్జన్యము) నిరాకరింపవలసి యున్నది. కాని అందులకు గట్టి ప్రయత్నము నే చేయుచున్నాను. నేను ఏటికి నేను అట్టి సోదరులతో నంతగా కలిసి యుండక పోవుటకు గల కారణము మిప్పుడు తెలియజాలను. పెంటకు నాకు నమ్మకమే. వారు నా కిప్పటికిని స్నేహితులతోడ తుల్యులే. మహమ్మదీయుల కొరకు నిప్పుడును నేను వారి పక్షమున నిలచినంత మాత్రమున నేను చింతించుటలేదు. అట్టి అవసరము నేను మరల కలిగినచో మరల నేను వారి పక్షమున నిలచెదను గాని నేను అనేకయుగములనుండి పద్ధతులలో భేదమేర్పడినది. ఇందులకు నిక్కముగ అభిప్రాయ భేదమే కారణమని నేను నమ్మెదను గాని నిట్టి కారణము వలన మహమ్మదీయ ప్రముఖులతో నాకుగల మైత్రి క్షీణించినదని యెవ్వరును భావింపగూడదు. అది సుస్థిరముగానే యున్నదని మహాత్ముడు వ్రాసెను.

గ్రామ సమాచారములు

జీడికంటిజాతర

(స్వకీయ విలేఖరి)

కార్తీక శు॥ ౧౪ నుండి మార్గశీర్ష శు॥ ౨ వఱకు ఉత్సవము జరిగినది పూర్ణిమ పునర్వసు ఉత్సవములకంటె ఏకాదశి మహోత్సవమునకు హెచ్చుమంది వచ్చిరి కొని వేల మకొణముల లక్ష ప్రజలచే నిండియుండు స్థానమున, వందల మకొణములు ప్రజలచే నాక్రమింపంబడి, వెలవెలబోవుచుండెను. ఏదియేమైనను సర్కారీ ఉద్యోగులు జాతరలో పాల్గొనుట కొంత నూతనము,

అధికారుల రాకపోకలు

జన్గాం తహసీల్దారులగు అరఫుద్దీన్ సా॥ ఈ జాతరకు కార్తీక శు॥ ౧౦ నాడు వేంచేసి మార్గశీర్ష శు॥ ౩ వఱకు విధివిరామము లేకుండ యాత్రార్థుల సౌకర్యార్థమై యనేక కార్యములు సేయుచుండిరి. అమీర్ జంగ్ బహద్దర్ (సదరుల్ మహాం) గారు మరియు షహబద్దీన్ సా॥ (భువనగిరి సుబ్బాం తాలూకదారు) గారు కార్తీక బ॥ ౩ నాటి జాతర జామునకు మోటారులలో వచ్చిపోయిరి. శాసనసభ కార్యదర్శులైన రాయ్ బైజనాథ్ గారు కార్తీక బ॥ ౫ నాడి యుత్సవమునకు సకుటుంబసహితముగా విజయముచేసి శ్రీరామచంద్రస్వామి పేరట రెండు మూడువందల రూపాయలు వ్యయపరచి పూజ పురస్కారములు జరపిరి. వీరితోబాటు ఒబయిల్లా సా॥ (నల్లగొండ అవ్వల్ తాలూకదారు) గారు కూడ యుండిరి. వీరిద్దరు కార్తీక బ॥ ౭ నాడు స్వస్థానములకు పోయిరి. జిరాయితి నాజముులగు మౌల్వీ ముజహరుహసేన్ సా॥ కార్తీక బ॥ ౩౦ నాడీ జాతరకు విచ్చేసి తెల్లవారి ఆలేటికి విజయముచేసిరి. అందఱితో మెప్పుబడసిన యనేకుల సంతసపెట్టిన అరఫుద్దీన్ సా॥ మరియు ధర్మకార్యోత్సాహులగు ఒబయిల్లా సా॥ కడు ప్రశంసార్హులు.

ధర్మకర్చులు

ఈ యేడు జీడికంటిజాతర ఖర్చులక్రిందికి ప్రభుత్వమువారు ౧౧౦౦ రూ. లు అంగీకరించిరి. ౧౧ పెసస్తంభములు, ౩ బిటీలు ౧ పెటీపంపు, ౭ చేదబావులమీదికి ఇనుపదూలములు. బొక్కెనలు, గొట్టము, మొదలైనవి. ఇచ్చట యుసాధను బంగ్లాయుండుటవలన దొడ్డప్పను రాజకీయోద్యోగులు వచ్చి పోవుచుందురు కొలట్టి వారికొఱకై ఓ కుర్చీలు ౬ మూళ్లు ౨ మేజాలు ౧ టేబిల్ లాంపు, ౫ చేతికర్రదిట్లు మొదలైనవి

వస్తుప్రదర్శనము

కార్తీక బ॥ ౧౦ నుండి మార్గశీర్ష శు॥ ౧ వఱకు ప్రదర్శనశాల తెరువబడియుండెను. ముఖ్యముగ పట్టుబట్టలు, సెంబర్, వెండిపాత్రలు, కోదాడు బొమ్మ కట్టెలు, దేవరకొండ పరుపులు, పెంబ్రూ ఫౌంటెనులు, అల్లంపూరు జంబుఖానులకు అంకెలు యుండెను చేర్యాల ఉపాధ్యాయులైన నర్సమ్మగారు కుట్టిన వేణుగోపాల విగ్రహము ప్రశంసార్హమైనది

పరిశ్రామికుల సభ

కార్తీక బ॥ ౩౦ నాడు జిరాయితి నాజం సా॥ గారి అధ్యక్షతక్రింద నొక సభ సమావేశమాయెను వస్తుప్రదర్శన సంఘమువారిచే మెప్పుబడసిన వివిధవృత్తులవారికి అధ్యక్షులవారు రజత స్వర్ణపతకము లిచ్చిరి తహసీలుదారు సా॥ వారిని వేరువేరుగా బహూకరించిరి. సభయొక్క ఛాయాపటము దీసికొనబడెను. తదనంతరము అవ్వల్ తాలూకదారు గారి గుణగణముల వర్ణించిరి. సభ విరమింపంబడెను,

మొత్తము ఖర్చులు

ఈయేడు జీడికంటిలో స్వామివద్ద చెల్లుబడి చుటకు రు ౭౦౦ లును సదరులకు రు ౧౦౦౦. బంగ్లాలు మొదలగువాని సవరణకు రు ౪౦౦. జాతరఖర్చులకు రు ౧౧౦౦. మొత్తము రు ౩౨౦౦ ప్రభుత్వమంగీకరించి అమల్ జరుపబడెను. కాని ఇన్ని వ్యయములు భరించుచున్న ప్రభుత్వమువారికేగాని, జిరాయితి నాజం సా॥ కేగాని వ్యవసాయ వస్తుప్రదర్శనము జ్ఞాపకములేదు విభవసంవత్సరోత్సవములో వ్యవసాయప్రదర్శనము కూడ మహా వైభవముగ జరుగు గాక.

ముఖేడు

(నాందేడు)

(ఒక విలేఖరి)

మహాత్మ్యము

వారము దినములనుండి వీరభద్రస్వామి యుత్సవము జరిగెను. యుత్సవపు రెండవనాడు దేవాలయపు ఎదురుగా గజమున్నర పొడవును, అరగజము వెడల్పును గలిగిన గోతిలో ప్రజ్వలింప జేయు నగ్నిపై యడుగువిడుచు జనులు పోవుచుండిరి. "హుతాశనశ్చందన పంకశీతలః" న్యాయమునను సరిగ మాట యాస్వామి మహాత్మ్యము గాక మరేమి? జాతర కనేకుల వైపునుండి ఇసుకజేసిన రాలనంత మంది వచ్చిరి.

నెజలకు

ఇచట చెఱువు చేనులు ౭౦-౮౦ కలవు నాగి తీర్ధమును దీను మం త్రముగ లేవు తెప్పించ ప్రయత్నములు జరుగు చున్నవి.

సత్రశాలలు

ఇచట యద్దకపు పనులు బహు అందముగా జేయబడును.

ఆర్మూరు (నాందేడు) నందు అగ్గిపెట్టెల పరిశ్రమాలయము కలదు దేశీయ వస్తువులచే పెట్టెలు తయారు చేయుదురు. మిక్కిలి చౌకగా విక్రయింపబడును. కావలసిన వ్యాపారులు విశ్వనాథప్ప ఆర్మూర్కర్ ప్రొప్రయిటర్ ఆర్మూరు మ్యాచ్ ఫ్యాక్టరీ నందేడ్ అని వ్రాసిన బడయుదురు.

శ్రీదేశోద్ధారక ఆంధ్ర భాషానిలయము

కుక్కునూరు పాల్వంచసంస్థానము

గ్రంథ సహాయము

శ్రీ శ్రీ రాజా వెంకటాద్రి అప్పారావు బహద్దరు జమీందారుగారు, శ్రీ మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు, శ్రీ సమ్మెట రంగయ్య నాయుడుగారు, శ్రీ శారదప్రసన్న చంద్రికా మండలివారు, భారతీ గ్రంథ మండలివారు శ్రీ గుడిపూడి రామరావుగారు, తమ గ్రంథ సహాయము నొసంగిరి. వార్షికోత్సవ సందర్భమున స్థానికోద్యోగులగు శ్రీపూరి సత్యనారాయణగారు ౭ గ్రంథముల నిచ్చిరి. పత్రికాధిపతులచే శాంతి, రత్నగిరి పత్రికలు ఉచితముగ నొసంగబడు చున్నవి. వీరలకెల్లరకు మా కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించు చున్నాము,

విజ్ఞప్తి

ఈ నిలయము సహాయార్థము, భాషా పోషకులగు ఆంధ్ర ప్రభుపర్యుల కెల్లరకును, నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్ర ప్రముఖులకును, నిలయమున గ్రంథ పత్రికా సహాయాలచే ప్రోత్సహించిన మహానీయులకును, పండిత కవి విద్వాంసులకును, వార్షిక నివేదిక లంపబడినవి. ఈ నివేదికవలన, ఈ సంస్థానాంధ్రుల స్థితిగతులును, నిలయ పరిస్థితులు సవిస్తరముగా తెలియగలవు. ఈ సంవత్సరము నిలయమునకు శాశ్వత భవన నిర్మాణమొనరింప నను కట్టితిమి. ఉత్కృష్ట గ్రంథ రాజముల సంపాదించవలసి యున్నది ఈ సంస్థానాంధ్రోద్యమమునకు భాషా సంపదయే మూలము. కాన ఈ సత్కార్య సిద్ధికిని, విద్యా విషయమునందును భాషా ప్రచారమునందును, అన్ని విధముల అన్ని ప్రాంతముల వారికంటె వెనుక బడియున్న ఈ సంస్థానాంధ్రుల యభివృద్ధికిని భాషాభిమానులును, వితరణశీలురనగు ఆంధ్ర మహాశయు లెల్లరు, తమ ద్రవ్య సహాయముచేతను, గ్రంథసహాయముచేతను ఈ భాషా సేవకుల ప్రయత్నముల ప్రోత్సహించుడు కోర్ చు వినయపూర్వకముగ ప్రార్థించు చున్నారము. నివేదికలు కావలసిన వారలు, సానుభూతితో జూపదలచిన వారలు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును.

కొ. వెం. రా. ల. నా. శర్మ

సంస్థాపకుడు. కార్యదర్శి

నిజామాబాదు

(స్వకీయ విలేఖరి)

టాస్కునుదొరగారు ఈ ప్రదేశమునకు పసరవారముగ వచ్చునాడైన విచ్చేసిరి. వారము రోజులవఱకు జిల్లా కచ్చేరి తనిఖీ వారి యము నరులేదనిరి. లోకులు ఘంటులాభ ప్రత్యేకముగా జూడబడినది. దొరగారు స్థానిక కార్యస్థానములైన నలు నుండలేదు. ఇచ్చటినుండి మధోలు, నిర్మాను తాలూకాలకు నిజాముసాగరు చేరినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ జిల్లాలోని కొన్ని తాలూకాలయందు అతి పంటలకు నష్ట

ము వాటిల్లినది. మాఫీరకము కొరకు రైతులు మొరపెట్టుకొను చున్నారు. తహసీల్దారు, గిర్దావర్లు తంఖీమాల్ ఎకరు నాజూలును తయారు చేయుట యందు నిమగ్నులై యున్నారు. కొందరుద్యోగస్థులు సర్కారీ నష్టమున కోర్చుకొనక మాఫీరకము విషయములో బిగబట్టుచున్నారు. ఇట్లా నింపుటయే వీరి యుద్యోగ ధర్మము గాదుగదా! వీరు రైతుల స్థితినిగూడ నాలోచింపవలెను. తంఖీమాల్ తఖ్షీసు చేయుట యందు న్యాయదృష్టి నేమరక యుండుట ధర్మము. ఈ విషయమును దొరగారు క్రింది యుద్యోగస్థులకు స్పష్టపరచి రైతులకు వలయు సహాయము చేయుదురుగాక!

మెదకు

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాకపోకలు

౨౧-౨-౩౭ న హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తులయిన నవాబ్ మీర్జా యార్ జంగుగారు ఇచటికి దయచేసి స్థానిక మున్సిఫ్ కోర్టు దర్శించి మఱునాడు వెడలిపోయిరి.

ఈప్రాంతి విద్యాధికారిగారు ఇచటి స్థానికోన్నత పాఠశాల ఇన్‌స్పెక్షన్ నిమిత్తము ఈ మాసాంతమున వత్తురని తెలియుచున్నది.

స్థానిక తహసీల్దారు పన్నుల వసూలు నిమిత్తము తాలూకాలో టూరు చేయుచున్నారు. డిప్యూటీ కలెక్టరుగారును జోరా గావించుచున్నారు.

మోటారుసర్వీసు

మెదకునుండి హైద్రాబాదునకు పగ్గటదారి (౫౫ మైళ్లు) రోడ్డు నూతనముగా వేయబడి రాకపోకలకు దెఱువబడినది. ఒక మోటారు నేరుగా హైద్రాబాదునుండి యిచటికి నడుపుట మొదలయినది (చార్జి రు ౨—౯—) వేరొక మోటారు ఉదయపురము (పదార్థం) ఈ గ్రామము పట్టణము మధ్య రాకపోకలకు దగ్గఱ రైలుస్టేషనువఱకు నొక మోటారునడచుచున్నది. (చార్జీ రు. ౧)

ఒక బ్రహ్మచారి

గణపతి రావుగారు, బీజాపురమున దాము నడపుచున్న యనాథ శరణాలయ సహాయార్థము తెనిమ్మ సెక్రటరీ సహాయోద్యోగిగారి నుండి సిఫారసు గొనివచ్చి యిచట కొంత ధనము వసూలు గావించుకొని మొన్న బోయిరి. తాము యావజ్జీవ బ్రహ్మచారులమని వారు చెప్పుటవలన తెలియుచున్నది.

మిషన్ బాలభట ప్రదర్శనము

౨౧-౨-౩౭ న సెయింట్ మిషన్ కాంపౌండులో వాంట్రి క్రిస్టియన్ కాన్ఫరెన్సు ప్రారంభమగుచున్న సాయంత్రమున ఈ ప్రాంతసెక్రటరి మిషనరీ గారగు రెవరెండ్ బెస్టెటుగారి యాజమాన్యమున బాలభట ప్రదర్శనము జరిగెను. సౌకర్యముల ప్రధాన పద్ధతులాచరించి ప్రదర్శింపబడియెను. పెట్రోలు మ్యాక్సి, యాంబ్యులెన్సు పన్కు (పలు రకములు) వంతెనలు, పెద్దబాటు (జ్యూబిలి స్టైడ్సు) సౌకర్యము కొండ్రు చెందినలగు పనుల సవిమర్శకముగా జూపబడినవి. కొన్ని క్రీడ ఫీట్సునుగూడ గావించిరి. అంతన బాలభటులు లాయా యుక్త కొరకముల గల్పించుచు నిలచి ఆంధ్ర క్రిస్టియను కాన్ఫరెన్సు వారికి స్వాగతమునిచ్చిన ఫీటు (Welcome to A. C. C.) మాత్రము ప్రశంసార్హమయినది.

డాక్టరు రెవరెండు జాన్సన్ గారు

పై కాన్ఫరెన్సులో నుపన్యసించుచు మచిలీపట్టణము నోబిల్ కాలేజి ప్రిన్సిపాలు గారైన వీరు మిషనరీలు తమ పనియొక్క సంస్కరణ గావించుకొనవలసి యున్నదనుచు, హైందవ క్రిస్టియనులలో పాశ్చాత్య నాగరికత బలవంతముగా జొన్ప ప్రయత్నించరాదనియు, వారి వేషము, వారి పేరులు, వారి పద్ధతులు, వారి పూజావిధానమున మార్పులు గలిగింప బ్రయత్నించుట వ్యర్థమనియు న్యూటెస్టుమెంటుతోబాటువారికి భగవద్గీతయు నేర్పుట కేర్పాటులు గావించు టవసరమనియు సెలవిచ్చిరి. కాని వారి ధోరణి పలువురు వెస్లియన్ మిషన్ సోదరులకు రుచించినటుల గాన్పింపదు. తమంత తా ముదారభావముల బూనుట పాశ్చాత్య రాజకీయమునకే గాక మతమునకుగూడ యవసరము గాబోలు.

ఫకీరునగున్నడా!

మొన్న స్థానికోన్నత పాఠశాల యిస్లామ్ మతోపాధ్యాయు డొకరు తన్న పాటున తరగతిలో బిన్నవాండ్ర యొకట నన్నుడై పాదచ్ఛాయలు చేయుచు మీసము నావలెనే ఫకీరు అగుదురాయని యడిగెను. ఈ దృశ్యమునకు వెరచి బాలురు ప్రధానోపాధ్యాయునికి తెలుపవారు మఱికొందఱుపాధ్యాయులువచ్చి యాతనికి వస్త్రములు గట్టజేసి యింటికి బంపివేసిరి. ఇంటికిబోవు దారిలో గనుబడిన ప్రతి హైందవునికి నమస్కరించు చిందులేసెనట. మఱునాడు స్నేహితు లాతనిచర్యను గుఱించి యడుగ నేమియు తెలియదని చెప్పెను. ఇది తెలిసిన పిత్తియో తెలియని పిత్తియో యీతని గుఱుపగు బద్ధా సాయబుగారికే యెఱుక.

లక్ష్మణ శర్మగారు

నిజాం రాష్ట్రాంధ్ర జనకేంద్ర సంఘ పక్షమున బ్రచారము గావించుచు వీరు ౨౩-౨-౩౭ మధ్యాహ్న మిచటికి దయచేసి కొందఱగలసి యిచటి విషయము పరిస్థితుల దెలిసిరి. రెండు మూడు దినములుండి వారి సహాయమున బని గొంతయయిన గావింప బ్రయత్నించుచున్నారు.

బాల్కొండ

[స్వకీయవిలేఖరి]

కాలస్థితి

ఈలోపున వర్షములవలన కొంతకొంత పరిస్థితి చెడినది. ఈ ప్రాంతము తటాకములలో నీరుగూడ వచ్చినది. పెసర విత్తనము కొన్నిచోట్ల అయినది. యగుచున్నది. తటాకములో నుండు గల నీరు లేనందున కొన్నిచోట్ల గ్రామాధికారులతో పెనగి పేచీయగుచుండిరి. మున్నటి వర్షములవలన అంతగ నష్టమై పోయినది. మునుపు పట్టుయున్నవలన పెసర పైరు చేయునని ప్రజలు భయ కల్పితులగుచుండిరి. ప్రస్తుతి మాఫీరకము గాక, అన్నియు రైతులు చక్కగ ఫలించినవి. ఆహారము చలి యుద్ధిముగ నున్నది. ఈ ప్రాంతవాసులు గ్రామములో వానిజ్ఞాని జాడ్య మారంభమైనది.

మదద్గార్ సాహెబ్ అగమనము

కోర్టు ఆఫ్ వార్డ్సునుండి మదద్గారు సాహెబు ఇచటి పరిస్థితులు పరిష్కరించుటకును పంచా మాల నిమిత్తమై మోటారుపైన విచ్చేసి యుండిరి. వరయాతులను పరోపకార పరాయణులగు శ్రీ ఫర్డ్ వారు ఇచటి మోతుల చూచి మరియు పరిస్థితుల జూచి ప్రయాణము వేళలో ఇచటి నాయబు సాబుతోను రైతు బీద స్థితియందున్నరని నుడివినారట. వీరి ప్రజాభిమానము ప్రశంసనీయము!

నోటీసు

సికింద్రాబాదు డిస్ట్రిక్టు జడ్జీగారి కోర్టులో స్మాలుకాజు దావా నెం. 180 of 1927

డాక్టరు హట్టి శంకరరావు. తండ్రిపేరు సుబ్బారావు అసిస్టంటు సర్జన్ సికింద్రాబాదు వాది.

Versus

పెద్దన్న పట్వారి సాకిన్ జోనకాలు, కరీంనగరు జిల్లా ప్రతివాది.

తనకు రూపాయిలు 260-12-0 ప్రతివాది యివ్వవలయునని వాది తెచ్చిన పదారు దావా 12-12-1927 కు వాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాది రాకున్నను దావా ఏకపక్ష విచారించబడును.

సికింద్రాబాదు 3-12-1927 } Sd. వి. సూర్యనారాయణరావు, వాదివకీలు.

ప్రభుత్వావసరములు పూర్తిజేయును

ప్రపంచమందున్న సంస్థలును డాడ్జి బ్రదర్సు కమర్షియల్ బండ్లను ఉపయోగింతురు. జమైకాలోని కింగ్స్టనునందును, బొంబాయినందును, దక్షిణాఫ్రికాలోని కేపుటౌనునందును, తపాల శాఖ వారును ఆస్ట్రేలియా యందలి ఇతర ప్రభుత్వ శాఖలును, ఈ బండ్లను వాడెదరని చెప్పిన తరువతే.

బలమైన ఫ్రేములును, స్ప్రింగులును, బలమైన ఇతర భాగములును నుండుటచే చాల ప్రయోజనకారి యని మీకే తేటపడును. అందుకును ఇతర రకముల బండ్లకన్న డాడ్జి బ్రదర్సు కమర్షియల్ బండ్లు చాల మేలైనవియును, తక్కువ వ్యయమునకే వనియు, ఎల చెప్పెదరు.

ఇతర వివరములు కోరువారును, బండ్లు తెలుసుకొనువారును, దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలయును.

G. No. N. 46. REG. No. M. 2185

గోలకొండ పత్రిక
ట్రూపుబజారు హైదరాబాదు, దక్కను
సంవత్సరమునకు చందా రు. ౭-౦-౦
అర్ధ సంవత్సరము ,, ,, ౩-౧౨-౦
విడి ప్రతి ౦-౧-౬

STAMP

Printed and Published by S. Prathapa Reddy at the Golkonda Press, Troop Bazar, Hyderabad Dn.